Laurence Schram, “Dossin. L’antichambre d’Auschwitz”

Frédéric Crahay

Traducteur : Anneleen Spiessens

Édition électronique

URL : <https://journals.openedition.org/temoigner/7589>

DOI : 10.4000/temoigner.7589

ISSN : 2506-6390

Cet article est une traduction de :

Laurence Schram, “Dossin. L’antichambre d’Auschwitz” - URL : <https://journals.openedition.org/temoigner/7544> [fr]

Éditeur :

Éditions du Centre d'études et de documentation Mémoire d'Auschwitz, Éditions Kimé

Édition imprimée

Date de publication : 2 avril 2018

Pagination : 132-133

ISBN : 978-2-930953-06-9

ISSN : 2031-4183

Référence électronique

Frédéric Crahay, «Laurence Schram, “Dossin. L’antichambre d’Auschwitz”», *Témoigner. Entre histoire et mémoire* [Online], 126 | 2018, Online op 24 janvier 2022, geraadpleegd op 04 février 2022. URL: <http://journals.openedition.org/temoigner/7589> ; DOI: <https://doi.org/10.4000/temoigner.7589>

Ce document a été généré automatiquement le 4 février 2022.

Tous droits réservés

Laurence Schram, "Dossin. L'antichambre d'Auschwitz"

Frédéric Crahay

Traduction : Anneleen Spiessens

RÉFÉRENCE

Laurence Schram, *Dossin. L'antichambre d'Auschwitz*, Racine, 2016, 348 p.

- 1 Het 48 pagina's tellende boekje *De geheimzinnige kazerne Dossin te Mechelen. Deportatie-kamp der joden*, geschreven door Jos Hakker in 1944, kon in die tijd slechts het topje van de ijsberg onthullen. Decennialang bleef de kazerne Dossin – of preciezer, het *SS Sammellager Dossin* – onbekend bij het grote publiek. Het stond in de schaduw van het *SS Auffanglager Breendonk*, waar verzetslui werden vastgehouden en waar kort na de oorlog een memoriaal werd opgericht. De kazerne Dossin kwam in het bezit van het leger en werd in de jaren zeventig heringericht als appartementsgebouw. In vergelijking met de martelingen en de helse praktijken die de gevangenen in Breendonk moesten ondergaan, leek Dossin op het eerste gezicht niet zo vreselijk. In werkelijkheid wisten het grote publiek en zelfs specialisten over de Tweede Wereldoorlog bijzonder weinig over wat daar had plaatsgevonden tussen 27 juli 1942 en 4 september 1944.
- 2 Het proefschrift van Laurence Schram geeft daarvan nu een accurater, en vooral ook menselijker beeld. Haar boek *Dossin. L'antichambre d'Auschwitz* is gebaseerd op een groot aantal getuigenissen die de auteur optekende over een periode van 17 jaar. Eén persoon deed het haar voor: pionier Maxime Steinberg (1936-2010), die vanaf de jaren zeventig de Shoah in België ging bestuderen om bewijzen tegen voormalige nazi's te verzamelen voor het proces in Kiel, in 1980-1981. Steinberg zou Schrams wetenschappelijke mentor worden. Ze ontmoetten mekaar in 1995 tijdens de oprichting van het Joods Museum van Deportatie en Verzet, aan de voorzijde van de kazerne Dossin. Steinberg zou ook de promotor worden van het proefschrift van Schram. Gezien de omvang van de taak –

een feitelijke en nauwkeurige geschiedenis schrijven van het *SS Sammellager* – kwam de hulp van de befaamde historicus goed van pas.

- 3 Het onderzoek van Schram bestond uit archiefonderzoek, maar ook uit veel interviews met mensen die in de kazerne hadden verbleven in afwachting van hun deportatie naar het concentratie-uitroeiingskamp Auschwitz-Birkenau in Hoog-Silezië. De historica weet gezichten te plakken op de verhalen, en soms zelfs namen en verhalen op de gezichten. Aan de hand van een slimme montage van gestaafde verhalen beschrijft ze het dagelijkse leven in het kamp. Het boek bevat zo een indrukwekkende hoeveelheid aan details over de Joodse gevangenen, Roma en Sinti, maar ook over de Duitse en Belgische SS-bewakers. Bovendien levert de auteur nieuwe en completere cijfers aan over het aantal personen dat vanuit Mechelen werd gedeporteerd naar Auschwitz, Vittel, Buchenwald, Ravensbrück en Bergen-Belsen. In totaal gaat het om 25 628 personen, waaronder 25 274 Joden en 354 Roma en Sinti, tussen de leeftijd van 39 dagen en 93 jaar. 28 konvooien vervoerden hen naar hun eindbestemming – voor de meesten was dat de dood. In 1945 waren slechts 1251 gedeporteerden nog in leven.
- 4 In 2004 publiceerde de Belgische historicus Patrick Nefors een boek dat tot op vandaag terecht wordt beschouwd als het standaardwerk over de geschiedenis van *SS Auffanglager* Breendonk. Laurence Schram levert nu het standaardwerk over de kazerne Dossin. Al ontbreekt op bepaalde momenten een doorgedreven analyse, plaatst de auteur de geschiedenis van de kazerne niet voldoende in een breder perspectief, en werkt ze geen 'innovatieve' theorie uit, het blijft een onontbeerlijk basiswerk en een aanzet voor verder onderzoek. Het is het resultaat van het moeizame archiefen interviewwerk van een historicus die een terrein afbakent dat nog moet ontgonnen worden. Eén ding is zeker: geen enkele 'analist' of 'theoreticus' kan om dit boek heen voor een beschouwing over de kazerne Dossin. En dat is precies het kenmerk van een standaardwerk.